

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Кафедра української літератури

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Актуальні проблеми сучасної фольклористики»
(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))
вибіркова
(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма «Українська мова та література»
(назва програми)
Спеціальність 035 Філологія
(вказати: код, назва)
Галузь знань 03 Гуманітарні науки
(вказати: шифр, назва)
Рівень вищої освіти перший бакалаврський
(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))
філологічний факультет
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)
Мова навчання _____ **українська** _____

Розробники: __Костик В. В., доцент, кандидат філологічних наук, доцент

Профайл викладача (-ів) [*Василь Костик*](#)

Контактний тел. 0372 584836

E-mail: kostyk_vv@ukr.net

Консультації Консультації: за попередньою домовленістю.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Курс «Актуальні проблеми сучасної фольклористики», яким продовжується вивчення українського фольклору, посідає важливе місце в системі навчання на філологічних факультетах університетів і є ваговою складовою професійної підготовки філологів, викладачів української мови та літератури, науковців. Це вибіркова дисципліна, в результаті вивчення якої студенти мають поглибити знання з усної народної творчості; ознайомитися з сучасною науковою інтерпретацією фольклорних фактів і явищ; сформувати цілісне розуміння жанрової системи українського фольклору; ознайомитися з провідними фольклористичними тенденціями XIX-XX ст. і сучасним станом розвитку фольклору та фольклористики; сформувати розуміння фольклорного твору як естетичного явища у нерозривній єдності форми і змісту.

2. Мета навчальної дисципліни: Формування у студентів систематизованих знань жанрової системи українського фольклору, ширше – поступове залучення до наукових фольклористичних студій.

Опановуючи предмет, майбутній фахівець повинен навчитися по крупинці збирати народні перлини, які «лежать на поверхні» та оберігати їх. У ході такої підготовки виробляються перші навички та методи фіксації цілісних фольклорних текстів, адже на практичних заняттях з усної словесності студент не тільки розглядає тексти, записані відомими фольклористами, але й вчиться збирати їх самостійно і готується до фольклорної практики.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми сучасної фольклористики» є теоретичні основи науки про усну народну творчість українського народу, її специфічні особливості.

3. Пререквізити.

Міждисциплінарні зв'язки: літературознавство, історія, філософія, психологія, соціологія, етика, естетика, мовознавство, географія.

4. Результати навчання

Базові компетентності:

- здатність до пошуку, відбору, аналізу та обробки інформації з різних джерел;
- освоєння навичок використання інформаційних та медіатехнологій;
- володіння культурою усного та писемного мовлення.

Предметні компетентності:

- уміння сприйняти, осмислити, оцінити фольклорні твори, їх жанрову специфіку, ритуально-міфологічну основу та обрядові функції;
- здатність осягнути провідні тенденції генезису, чинники й передумови розвитку фольклорного процесу;

- орієнтуватися в жанровій системі фольклору, визначати специфічні ознаки поезики усних народних зразків;
- аналізувати фольклорні тексти, послуговуючись фольклористичним науковим термінологічним апаратом;
- володіти методологією і методами наукового дослідження, виконувати завдання проблемно-пошукового, дослідницького, творчого характеру.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- чітку періодизацію розвитку фольклору;
- специфічні особливості фольклорних творів, їх місце в жанровій системі, функціонування та побутування;
- внутрішню структуру фольклорних жанрів, закони їх будови, поезику;
- сучасні основні тенденції фольклористики як науки, стан її розвитку;

вміти:

- аналізувати фольклорні твори в єдності змісту і форми;
- визначати жанрову приналежність та особливості поезики фольклорних творів;
- використовувати теоретичні знання під час фольклорної практики.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких **компетентностей**:

Загальні:

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові:

ФК5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання

професійних завдань.

ФК10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК15. Здатність вільно оперувати основними поняттями, концепціями і фактами сучасної літературознавчої науки.

ФК18. Здатність використовувати у професійній діяльності знання про особливості літературного процесу на Буковині, про ідейно-художню, стильову своєрідність творчості українських буковинських письменників.

Програмними результатами навчання є:

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ПРН 13. Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі (відповідно до обраної спеціалізації).

ПРН 14. Використовувати мови, які передбачені програмою для вивчення, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати мовні, літературні, фольклорні явища й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 22. Знати й розуміти тенденції розвитку української літератури на Буковині, ідейно-тематичний зміст і стильові особливості художніх творів буковинських письменників.

5. Опис навчальної дисципліни

5. 1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	Годин	Лекції	практичні	семінарські	Лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	4,5	135	30	30			71	4	залік

5. 2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Сучасна фіксація народної лірики. Тлумачення снів. Сучасна народна драма					
Тема 1. Тенденції розвитку української фольклористики: Збірники, праці.	12	2	2		2	6
Тема 2. Побутування календарно-обрядової поезії у світлі найновіших публікацій.	8	2	2			4
Тема 3. Родинно-обрядова поезія: сучасний весільний обряд та пісні. Рекрутські і солдатські плачі в умовах війни.	14	4	4			6
Тема 4. Жанр народної молитви як фольклорний текст.	10	2	2			6
Тема 5. Снотлумачна традиція українського народу.	10	2	2			6
Тема 6. Сучасна «Маланка».	12	4	2			6
Разом за ЗМ1	66	16	14		2	34

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Народна проза про голодомор 1932-1933 та голодівку 1946-1947 років. Оповіді про колективізацію, радянський фольклор					
Тема 7. Народні оповіді про голодомор 1932-1933 та голодівку 1946-1947 років..	12	2	2		2	6
Тема 8. Оповіді про колективізацію та висилку в Сибір і на Далекий Схід.	10	2	2			6
Тема 9. Радянський фольклор: колгоспні пісні.	12	2	4			6
Тема 10. Фольклор українсько-румунського і польського порубіжжя.	11	2	2			7
Тема 11. Фольклор української діаспори Молдови і Румунії.	10	2	2			6
Тема 12. Фольклор українських заробітчан і переселенців 2022 року.	14	4	4			6
Разом за ЗМ 2	69	14	16		2	37
Усього годин	135	30	30		4	71

5. 3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1.	Написання нарисів про сучасне побутування: Вертепу, Іродів Маланки, Коня колядок і щедрівок веснянок і гаївок весільних обрядів хрестинних обрядів похоронних обрядів рекрутських і солдатських голосінь оповідей про голодомор 1946-1947 років оповідей про колективізацію оповідей про висилку в Сибір

	народних молитов тлумачення сновидінь фольклору українців, виселених до Німеччини фольклору українських заробітчан
2.	Написання рецензії про сучасний фольклорний збірник.
3.	Написання рецензії на сучасну фольклористичну монографію.

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота) відповідь студента та ін.

Формами підсумкового контролю є комплексний залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- аналітичні звіти;
- реферати;
- есе;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

	для 1-3, 5-6 курсів)	
За національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення ці розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	ВІДМІННО
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	EX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	E (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Засоби оцінювання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна), семінари.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: аналіз фольклорного тексту.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні,

дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

I) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Форми поточного та підсумкового контролю

Проводяться наступні види контролю: **поточний, модульний та підсумковий контроль.**

Поточний **контроль** здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Методи проведення поточного контролю під час навчальних занять і здійснюються шляхом усного опитування студентів, проведення контрольних робіт, виконання завдань, перевірки читальних щоденників.

Модульний **контроль** здійснюється шляхом проведення двох модулів

Підсумковий **контроль** проводиться з метою оцінювання результатів навчання шляхом проведення іспиту.

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)											Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів	
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2				40	100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11			T12
4	4	4	5	5	5	5	6	6	6	5			5

7. Рекомендована література

7. 1. Базова

1. Бойківські народні пісні. Записи та впорядкування Василя Сокола. Львів, 2020. Т. 1. 474 с.
2. Бойківські народні пісні. Записи та впорядкування Василя Сокола. Львів, 2021. Т. 2. 592 с.
3. Кумлик Р. Гуцульські співанки. Чернівці: Друк Арт, 2015. 216 с.
4. Народні пісні з Волині та Поділля. Записав та впорядкував Василь Сокіл. Львів, 2023. 128 с.
5. Сенько І. М. Слухай, сину... Фольклорні скарби подружжя Марії і Михайла Сеньків із Закарпатського села Келечин у записах їх сина Івана. Ужгород, 2022. 396 с.
6. Сокіл В. Фольклорна проза про голодомори ХХ ст. в Україні: парадигма тексту. Монографія. Львів, 2017. 440 с.
7. Українські колядки і щедрівки. Зібрав та впорядкував Василь Сокіл. Львів, 2022. 716 с.
8. Українська фольклористична енциклопедія. Керівник проекту, науковий редактор, упорядник Василь Сокіл. Львів, 2018. 808 с.
9. Українська фольклористична енциклопедія: У 2-х т. Т. 1: А-Л. Упорядник, наук. ред. д. філол. наук, проф. М. К. Дмитренко. Київ, 2018. 740 с.
10. Українська фольклористична енциклопедія: У 2-х т. Т. 2: М-Я. Упорядник, наук. ред. д. філол. наук, проф. М. К. Дмитренко. Київ, 2020. 688 с.
11. Шевчук Т. М., Ставицька Я. В. Українська усна снотлумачна традиція початку ХХ століття (розвідки та тексти). Київ, 2017. 224 с.
12. Колесса Філарет. Українська усна словесність. Львів: НТШ, 1938.
13. Бойко В. Г., Грицай М. С., Дунаєвська Л.Ф. Українська народнопоетична творчість. К.: Вища школа, 1983.
14. Народна поетична творчість. За ред. М. Рильського. К.: Рад. школа, 1965.
15. Грушевський М. Історія української літератури : В 6 томах, 9 книгах. К.: Либідь, 1993. Т. 1.
16. Лановик М., Лановик З. Українська народна словесність. Львів: Літопис, 2000.
17. Руснак І. Український фольклор. К.: Академвидав, 2010.

7.2. Допоміжна

Змістовий модуль 1

1. Бібліографія українського народознавства: У 3-х томах: Фольклористика / Зібр. і впоряд. М. Мороз. Львів: Інститут народознавства НАН України, 1999.
2. Гарасим Я. Культурно-історична школа в українській фольклористиці. Львів, 1999.
3. Франко І. Дві школи в фольклористиці. *Франко І. Твори: У 50-ти томах. Т. 29.* К.: Наукова думка, 1981. С. 416-424.
4. Весілля: У 2-х кн. Упоряд. О. Правдюк. К.: Наукова думка, 1970.
5. Весільні пісні: У 2-х кн. Упоряд. М. Шубравська. К.: Наукова думка, 1988.
6. Дитячий фольклор. Упоряд. Г. Довженок. К.: Наукова думка, 1984.
7. Календарно-обрядові пісні. Упоряд. О. Чебанюк. К.: Дніпро, 1987.
8. Народні пісні українців Зеленого Клину в записах Василя Сокола. Львів: Інститут народознавства, 1999.

9. Богородиця в українському фольклорі. Зібрала та упорядкувала Галина Коваль. Львів, 2006.

Змістовий модуль 2

1. Загадки. Упоряд. І. Березовський. К.: Дніпро, 1987.
2. Прислів'я та приказки: Взаємини між людьми. Упоряд. М. Пазяк. К.: Наукова думка, 1991.
3. Прислів'я та приказки: Природа. Господарська діяльність людини. Упоряд. М. Пазяк. К.: Наукова думка, 1989.
4. Стешенко І. Історія української драми. К., 1908.
5. Героїко-фантастичні казки. Упоряд. І. Березовський. К.: Дніпро, 1984.
6. Казки про тварин. Упоряд. І. Березовський. К.: Наукова думка, 1976.
7. Казки про тварин. Упоряд. І. Березовський. К.: Дніпро, 1986.
8. Лицарі волі. Упоряд. П. Будівський. К.: Знання, 1992.
9. Народні оповідання. Упоряд. С. Мишанич. К.: Наукова думка, 1983.
10. Писана Керниця: Топонімічні легенди та перекази українців Карпат. Зібрав В. Сокіл. Львів: Інститут народознавства НАН України, 1994.
11. 1. Героїчний епос українського народу: Хрестоматія. Упоряд. О. М. Таланчук, Ф. С. Кислого. К.: Либідь, 1993.
12. Думи та історичні пісні. Упоряд. О. Дей. К.: Наукова думка, 1961.
13. Коломийки. Упоряд. Н. Шумада. К.: Наукова думка, 1969.
14. Балади: Кохання та дошлюбні взаємини. Упоряд. О. Дей. К.: Наукова думка, 1987.
15. Балади: Родинно-побутові стосунки. Упоряд. А. Ясенчук. К.: Наукова думка, 1988.
16. Наймитські та заробітчанські пісні. Упоряд. С. Грица. К.: Наукова думка, 1975.
17. Рекрутські та солдатські пісні. Упоряд. А. Іоаніді. К.: Наукова думка, 1974.
18. Чумацькі пісні. Упоряд. О. Дей. К.: Наукова думка, 1976.
19. Українські народні пісні в записах Осипа та Федора Бодянських. Упоряд. А. Ясенчук. К.: Наукова думка, 1978.
20. Сокіл В. Фольклорна проза про голодомори ХХ ст. в Україні: парадигма тексту: монографія. Львів, 2017.

8. Інформаційні ресурси

1. Українська література: електронна бібліотека: <http://www.ukrlit.com.ua>
2. Енциклопедія української літератури: <http://www.proza.cit.ua>
3. Українська бібліотека «Джерело»: <http://ukrlib.com>
4. EXLIBRIS - українська електронна бібліотека: <http://ukrlib.com>
5. Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка: <http://www.philology.Kiev.ua>
6. НДІ українознавства: <http://www.rius.kiev.ua>
7. Український лінгвістичний портал: <http://www1.ulif.org.ua/ulit7>